

TerveSuomi.fi – kansalaisen terveystietoportti työn alla

TerveSuomi.fi-hankkeen tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa kattava, kansallinen terveystietoportti, jonka kohderyhmänä ovat kansalaiset, asiantuntijat ja päättäjät. Portaaliin kootaan keskeisimpien suomalaisten terveysalan asiantuntija- ja viranomaistahojen tuottamaa terveystietoa. Portaali on kaikille avoin ja ei-kaupallinen. Portaali palvelee sekä suomen- että ruotsinkielisiä käyttäjiä. TerveSuomi.fi-hankkeen suunnittelusta vastaa Kansanterveyslaitos sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella. Portaalin toteutus perustuu semanttisen webin tekniikoille joita on kehitetty TKK:n FinnONTO-hankkeessa. Portaalin koeversio on tulossa verkkoon ensi syksynä.

Luotettavaa terveystietoa yhdestä osoitteesta

TerveSuomi.fi-portaalin ideana on koota ajantasaisin ja käyttäjien kannalta olennaisin terveystieto yhteen paikkaan. Terveystietoon liittyvä tieto on yksi internetin etsityimpiä aiheita ja erilaisia terveysaiheisia sivuja ja sivustoja löytyy internetistä runsaasti. Terveystiedon etsijän kannalta on ongelma, että verkossa tieto on hajallaan ja joskus jopa ristiriidassa asiantuntijoiden antaman tiedon kanssa. Laatu vaihtelee eikä luotettavuudesta ole aina takeita.

TerveSuomi pyrkii takaamaan korkean laadun käyttämällä yhteistä laatukriteeristöä ja laadunvarmistusjärjestelmää. Laatukriteeristön perustana ovat kansalliset laatujärjestelmät ja kansainväliset terveystietosivustoille laaditut kriteeristöt, jotka on sovellettu kansalliseen lainsäädäntöön ja erityispiirteisiin. Tiedontuottajina toimivat luotettavat alan asiantuntijat, viranomaiset ja terveysalan järjestöt.

Eri viranomaistahot ja asiantuntijalaitokset ovat tuottaneet omista lähtökohdistaan runsaasti päällekkäistä tietoa. TerveSuomi.fi-hankkeessa pyrkimyksenä on vähentää päällekkäisyyksiä koordinoimalla tietosisältöjen ja palveluiden tuotantoa. Tavoitteena on luoda kaikkien toimijoiden käytössä oleva korkeatasoinen yhteinen julkaisualusta. Terveystiedon etsimisen ”yhden luukun periaate” tekee myös helpommaksi.

Kohderyhmille räätälöityjä tietosisältöjä, interaktiivisia palveluita ja vertaistukea verkossa

Portaalin kohderyhminä ovat kansalaiset, asiantuntijat ja päättäjät. Sisällöntuotannossa käyttäjälähtöisyys on tärkeällä sijalla. Eri ikäryhmät, elämäntilanteet ja erityisryhmät pyritään ottamaan huomioon räätälöimällä tietosisällöt käyttäjien tarpeiden mukaan.

Portaali tulee sisältämään tietoa erilaisista terveysteemoista sekä

verkkopalveluja. Sisältöjen painopiste on terveyden edistämisessä ja sairauksien ennaltaehkäisyssä. Keskeisiä aiheita ovat esimerkiksi alkoholi ja päihteet, liikunta ja lihavuus, aikuistyyppin diabeteksen ehkäisy, ravitsemus, nettineuvola, mielenterveys sekä ympäristöterveys.

TerveSuomi.fi tulee sisältämään maanlaajuisen palveluhakemiston josta löytyy paikalliset ja alueelliset terveyspalvelut sekä niiden yhteystiedot. Sosiaalihuollosta ja hyvinvoinnista tulee portaalin yksi osakokonaisuus. Myös Duodecimin kehittämää maallikoille suunnattua verkkopalvelua Terveyskirjastoa kaavaillaan osaksi portaalia. Terveyskirjasto on ollut yleisölle avoinna vuoden 2007 alusta ja se sisältää tietoa suosituista terveysteemoista ja sairauksista.

Aktiivista oman terveyden edistämistä ja elämäntapojen muutosta voidaan tukea erilaisilla interaktiivisilla verkkopalveluilla, esimerkkinä Oman kunnan seuranta-, Tupakoinnin lopettajan päiväkirja- ja Päihteistä irti –palvelut. Omalle terveystilille on mahdollista kirjata henkilökohtaisia ravinto- ja liikuntatietoja. Erilaisille vertaistukiryhmille portaali voi tarjota virtuaalisen keskustelufoorumin.

Semanttinen terveysportaali

Portaalin toteutus perustuu semanttisen webin tekniikoille, joita on kehitetty Teknillisen korkeakoulun ”Suomalaiset semanttisen webin ontologiat” - tutkimushankkeessa (FinnONTO). FinnONTO-hanke päättyi vuonna 2007. Portaalin prototyyppi valmistui FinnONTO-hankkeen aikana. Hankkeessa kehitettiin TerveSuomen lisäksi useita muita semanttisen webin sovelluksia, esimerkiksi MuseoSuomi. Kehitystyö jatkuu FinnONTO:n jatkohankkeessa. Semantic Web 2.0 –hankkeessa kehitetään semanttisen webin yhteisöllisiä menetelmiä v. 2008-2010.

Tiedonhakijalle semanttisuus näkyy lähinnä osuvampina hakutuloksina ja mahdollisuutena ”semanttiseen samoiluun”, jossa kone pystyy suosittelemaan käyttäjälle linkkejä temaattisesti toisiinsa liittyviin tietosisältöihin. Haku perustuu hakusanojen taustalla olevaan käsitteiden muodostamaan verkostoon, ontologiaan.

Ontologioissa käsitteiden väliset suhteet on määritelty tarkasti ja koneiden ymmärtämällä tavalla. Tämä tekee hakukyselyn muodostamisesta helpompaa ja johtaa tarkempiin hakutuloksiin. Hakeminen on mahdollista yhtä aikaa kaikista portaaliin kuuluvista, eri toimijoiden tuottamista tietosisällöistä. TerveSuomi.fi-portaalin ontologia muodostetaan Yleisestä suomalaisesta ontologiasta (YSO), lääketieteellisestä asiasanastosta (FinMeSH/MeSH) ja terveyden edistämisen sanastosta (TESA).

Hanke etenee laajan yhteistyöverkoston voimin

TerveSuomi-hanke alkoi vuonna 2005 Kansanterveyslaitoksen koordinoimana. Viime vuonna valmistui portaalin prototyyppi, otettiin käyttöön metadatastandardi ja aloitettiin yhteistyö Terveyden edistämisen keskuksen

koordinoiman Järjestöportaali-hankkeen kanssa. Järjestöportaali-hankkeen tavoitteena on saada järjestöjen tuottamat sisällöt TerveSuomi.fi-portaaliin ja tuottaa järjestöjen käyttöön yhteen toimivat sisällön hallinnan välineet ja portaaliratkaisut.

TerveSuomi-yhteistyöverkostoon kuuluvat KTL:n lisäksi Kela, Lääkelaitos, Sitra, Sosiaali- ja terveysministerio, Stakes, Suomi.fi-portaali, Tampereen yliopisto, Teknillinen korkeakoulu, Terve Kuopio –ohjelma, Terveyden edistämisen keskus, Terveyskirjasto (Duodecim), Terveystieteiden keskuskirjasto, Työterveyslaitos, UKK-instituutti, YTHS sekä terveysjärjestöjä; mm. A-klinikkasäätiö, Suomen Diabetesliitto ja Suomen Sydänliitto.

Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt TerveSuomi-hankkeelle hankerahoituksen vuoden 2008 loppuun. Portaalin suunnittelun jatkaminen on kirjattu myös hallituksen Terveyden edistämisen politiikkaohjelmaan. TerveSuomi.fi-portaali avataan yleisölle koekäyttöön syksyllä 2008.

- Linkkejä:
  - TerveSuomi.fi – Kansalaisen terveystietoportti –hanke /KTL
http://www.ktl.fi/portal/suomi/tietoa_terveydesta/kansalaisen_terveystietoportti/
  - FinnONTO – Suomalaiset semanttisen webin ontologiat /TKK
<http://www.seco.tkk.fi/projects/finnonto/index.fi.php>
  - Semantic web 2.0 /TKK
<http://www.seco.tkk.fi/projects/sw20/>
  - Terveyskirjasto (Duodecim)
<http://www.terveyskirjasto.fi/>
  - Terveyden edistämisen politiikkaohjelma
<http://www.vn.fi/toiminta/politiikkaohjelmat/terveys/ohjelman-sisaeltoe/fi.pdf>

Teksti:
Anna-Mari Koivula
tiedottaja